

Maribora, Radvanja, Studencev, Pobrežja, Rač, Kamnice in peker. Bodi vsem tem, kakor tudi orožnikom iz Tezna, Rač in Hoč za to njihovo trudapolno in požrtvovalno delo izrečena tem potom najprisrčnejša zahvala!

V Slov. Bistrici je umrl 3. t. m. nadepolni mladenič in Orel Tonček Vehovar iz Spodnje Ložnice. Nakopal si je o priliki novembrskih vpoklicev zavrtno bolezen, ki je strla njegovo mlado življenje. Na posledicah vpoklice sredi žime je umrl tudi njegov brat Lojzek. Dva udarca je zadela Žečevičeva naredba eni slovenski hiši. Bila sta vzorna fanta, žrtvi divjaškega militarizma in njegove brezobzirnosti. Tončka so spremljali na zadnji poti bratje Orli z naraščanjem, oddelek vojaštva in pevski zbor mu je zapel dve turobni žalostinki. Br. č. g. Strmšek se je v imenu Orlov poslovil od rajnega Tončka z ganljivim govorom, katerega so člani zaključili z orlovskim pozdravom «Bog živi!» Blagi Tonček, počivaj v miru! Na svidenje nad zvezdami!

Umrl je dne 24. t. l. pri Sv. Urbanu pri Ptujju v starosti 75 let tamošnji kmet Jožef Veršič iz Skrinjarjev. Splašil se mu je mlad konj in ker ga starček ni mogel obdržati, je prišel tako nesrečno pod voz, da je, previden s svetimi zakramenti nekaj ur pozneje izdahnul. Rajni je bil zvest naš somišljenik. Svetila mu večna luč!

Obrtna razstava v Celju. V dobi od 12. do 22. avgusta t. l. se vrši v Celju obrtna razstava. Južna, kakor tudi državna železnica je dovolila vozne olajšave za blago in sebe na ta način, da se plača le polovica prevozne cene. Tudi se namreč celi vozni listek do Celja, ki pa velja tudi za povratek. Ta velja za one posestnike ali obiskovalce, ki se izkažejo s tozadevnimi legitimacijami, katere se dobe pri odboru obrtne razstave v Celju. Te legitimacije se dobe brezplačno na vseh postajah južne železnice, kakor tudi pri raznih trgovskih in obrtnih organizacijah. Obiskovalci obrtne razstave se na v svrhu prenočevanja v Celju zglase takoj pri dohodu v Celje pri stanovanjski pisarni na peronu postaje. Konjski odepk pa priredi premiranje konj za celo okrajno glavarstvo celjsko.

Lepe so razmere v Zavodnjem. Odkar so zavladali v občini Zavodnje samostojneži, ni pravega reda in miru. Vsako soboto in ob nedeljah celi ljubi dan in pozno v noč stišiš v obeh Ročnikovih gostilnah popivanje, ki se konča navadno s pretepom. Župan Ročnik, pd. Hrvat, ki bi moral skrbeti za ponočni mir, ima sam gostilno. Zadnje nedeljo so se tako napili korajže Ročnikovi gosti, da so po noči snovali dve nasprotni armadi in začeli medsebojno bitko. Do ranega jutra si slišal patrolje letat od enega ogla vasi do drugega. Padali so udarci po širokih plečah hrabrih junakov, vmes pa so zvenele daleč na okrog najgrše kletvice. Slava in čast izobraženim samostojnim ljudem. Glavarstvo bo se vendar maralo pobrigati, da se tudi močniki Rečnikov iz Zavodnje drže policijske ure, ker župan ni v stanu, da bi samega sebe nadzoroval.

Sadovi centralizma. V Topolšici je posebno zdravilišče za jetične bolnike. Vodja tega zdravilišča je bil zdravnik dr. Drobnič. Proti temu zdravniku so začeli nekateri nahujskani življi, ki so v zvezi z Beogradom, politično gonjo. Neki profesor iz Srbije se je zelo neolikano vedel in izjavil, da rajše govori kitajsko kot slovenski. Neki dr. Savič je pripeljal iz Srbije celo vrsto sumljivih elementov, ki so izživali in grozili. Tri glavne hujskače je morala uprava odpustiti iz zdravilišča. Kar naenkrat pa pride odlok iz beogradskega ministrstva, da se dr. Drobnič takoj odslovi iz službe, na njegovo mesto pa se postavlja največji hujskač dr. Savič, ki Slovenca niti videti ne more. Če se hoče napraviti v Topolšici zdravilišče za hajduke, potem vsekakor spada njim na čelo dr. Savič. Takemu balkanizmu gostoljubna Slovenija ne more dati pristrežja, posebno pa, če se vsiljuje na tako podel, skrajno predrzen in žaljiv način. Odslej se bo treba ravnati po srbskem pregovoru: Nezmanom gostu je mesto izza vrata.

Strela je udarila 2. t. m. na Spičniku pri Sv. Juriju ob Pesnici in graščinski vinarstvo in ubila ženo vinarja Krajnc in njenega sina.

Mlinsko kolo je smrtno poškodovalo Valentina Divjaka iz Hraštja pri Gornji Radgoni. Divjak je popravil mlinsko kolo, ki ga je pa zgrabilo in tako dolgo sukalo na okrog, dokler ni odletel smrtno poškodovan in na to kmalu izdahnul.

V igri zažgali vas. Dne 1. avgusta okoli pete ure pop. so se igrali otroci v Stipu v Dalmaciji krog plev in jih užgali. Veter je raznašal iskra od gorečih plev krog po selu. Slamnate strehe so se užgale in cela vas je pogorela prav do tal.

Zalostna smrt starca. Zadnje dni je pral starac Mate Sarulj v Splitu sredi belega dne ob najbolj prometnem delu morske obali. Med pranjem pa je starček padel v morje. Na drugi strani obali je bilo vse polno gledalcev, ki pa niso mogli priskočiti na pomoč potaplajočemu starčku. Ko so ga potegnili iz morja, je bil že mrtev.

Oskrunba groba. V Bunjanah pri sv. Križu (Hrvatska) so pokopali kmetico Jagico Cetina na njeno izrecno željo z zlatim in srebrnim nakitom (17 cekinov, 5 velikih srebrnjakov). Prihodnjo noč so neznan tatovi grob odprli ter odnesli nakit.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Na gostiji gospodične Minke Kunej z gospodom Krancetom Božičkom v Ped-sredi se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 177 K. Priserena hvala!

Zopet se je otvorila v povečanih prostorih v Mariboru na Glavnem trgu števil 16 vsem še dobro znana modna in manufakturna trgovina Franc Mastek, katerega se cenj. občinstvu priporoča. Več o tem v inseratnem delu.

Gospodarstvo.

JUGOSLAVIJA BO UVAŽALA ZITO?

V poročilu novosadske žitne borze čitamo: «Cene se kljub slabemu prometu enakomerno dvigajo. Zahteva se od vseh strani, ponudba je vzdrljiva, kupci pa hitijo z licitacijami cen navzgor. Središče prometa je pšenica in moka. Moke ne ponuja skoro nihče. Krušno moko kupuje država. Ker pa ne more zadovoljiti svojih potreb (največ se porabi za armado; op. ur.), bo — kakor se govori — z uradno-prisilnimi merami povečala zaloge tržišča. Pšenice (iz Bačke) se je prodalo 17000 meterskih stotov; zahtevalo se je 440 din. Banatska pšenica (200 meterskih stotov) po 437.50 din.»

Evo, tako se glasi del poročila borze za poljedelske proizvode. Razvidno je, da raste cena pšenici kljub malemu prometu. Vzrok leži deloma v sorazmerno slabi žetvi. Banat, Bačka, Srem in Mačva niso dali ono, kar se je pričakovalo. Pšenice je poskočila v enem tednu od 13 kron na 17 kron za en kilogram! S tem se nam odpirajo žalostni pogledi na bodočnost tako pasivnih kakor tudi rodovitnejših krajev cele države. Lansko leto so se na Hrvatskem čudili, ker se je žito takoj po žetvi prodajalo po 9 do 10 kron. To je bila za naše razmere baj-slovna cena; danes se zopet čudimo, ko čitamo borzna poročila, iz katerih je razvidno, da je začetna cena (ob žetvi) od lanske do letošnje žetve narasla za 60 do 80 odstotkov. Vsa poročila govore, da je žetev slaba. To je predznak slabe letine in obeta se nam drag vsakdanji kruh. Ker je kruh regulator vseh drugih cen, stojimo pred podraževanjem vseh življenjskih potrebščin. Kadarkoli naraščajo cene luksuznemu blagu, ostane ljudstvo mirno; če raste carina na tako blago, se nihče nad tem ne spodtika. Kadar pa raste cena pšenice, pride do štrajkov in podraževanja življenjskih potrebščin. Redno gospodarsko življenje se prične razkrajati. Tam, kjer je kruh po ceni, je tudi delo po ceni. To trditve nam potrjuje stanje v Avstriji in drugod. Socialna gibanja — zahteve delavcev, stavke itd. — je treba umiriti z zadovoljivijo širših plasti ljudstva. Rešiti je treba mnogo-gostevisna vprašanja, ki globoko segajo v socialno in gospodarsko življenje posameznega človeka. Država se za to ne briga. Ona ne zadovoljava ljudstva. Ona ne vrši niti pritiska, ki bi omogočil zadovoljstvo. Ta država, ki ne stori ničesar v tem pogledu, je zakrivila naraščanje žitnih cen v dobi mlave. Kako to? boste vprašali. Stvar je sledeča: Ministrstvo poljoprivrede (g. Pucelj) izdaja nekaka mesečna poročila o stanju usevin. Ta poročila so seveda službena. Do junija so bila ta poročila zelo povoljna, pričakovala se je izborna žetev. Poročila za julij že niso bila več tako povoljna, kljub dejstvu, da ni bilo nikjer večjih vremenskih nezdod, ki bi bile pokvarile žetev. Kakšne cilje zasleduje vlada s takim početjem? Zakaj se pošiljajo netočna poročila v svet? Posledica takega poročevanja je: 1 kg pšenice stane 17 kron!

V Osijeku, ki slovi kot središče naše žitne trgovine, so pred par dnevi plačevali 23 kron za 1 kilogram pšenične moke! Tu imate posledice netočnega poročevanja! Se en razlog je, ki deluje na naglo dviganje pšeničnih cen v Banatu, kjer se sploh določujejo cene za vso državo. Ta važen razlog je poleg netočnih poročil poljedelskega ministrstva — špekulacija. Bačko in Banat so preplavili, kakor nam poročajo iz Novega Sada, raznovrstni špekulanti, katerim so se priključili še domači mešetarji, in sedaj se kupuje pšenica za vsako ceno. Ti ljudje kupujejo pšenico protokoliranim trgovcem tik pred nosom. Špekulanti polnijo svoje shrambe in čakajo na visoke žitne cene. Oni ne kupujejo velikih količin. Zadovoljujejo se s 50 meterskimi stoti pšenice. Kadar bo narasla cena pšenici na 70—80 K, tedaj bodo polagoma oddajali svoje zaloge in natlačili svoje žepce. Na ta način je bil pokupljen dober del letošnje žetve. Seljak gleda to špekulacijo in prične špekulirati sam: on kratkoma pšenice noče prodati. Tudi on čaka na dviganje cen. Kakšne bodo posledice? Mlini, ki so imeli lani v tem času polne zaloge in so delali s polno paro, nimajo mnogo upanja, da bi se zamogli preskrbeti s pšenico. V trenutku pa, ko se bodo izčrpale stare zaloge moke, bomo občutili nemile posledice treh udarcev: slabe žetve, netočnega poročevanja o stanju usevin in brezobzirne špekulacije nepozvanih špekulantov. Današnje stanje bi se moglo popraviti samo z energičnim nastopom vlade, česar se pa od današnjega režima ne more pričakovati. Preostaja še ena možnost, katere se že uveljavlja: nabava velikih količin žita iz Rumunije. To žito nameravamo vreči na naše tržišče, s čemer bi se onemogočila špekulacija domačih pijavk, ki so pokvarile vso letošnjo žetev. Zaupniki naših velikih podjetij so baje že odpotovali (v svrhu nakupa) v Rumunijo...

Jugoslavija, v kateri se nahaja del žitnice za celo Evropo, bo morala žito uvažati! Žalostna činjenica, ki nam nudi najboljši dokaz, kako nesolidno so organizirane naše gospodarske razmere.

NAŠIM SADJARJEM!

Pisec članka pod zgornjim naslovom v predzadnji številki ima — s stališča sadjarskega strokovnjaka — prav, če zahteva: «Vzgojujmo drevesca iz pešk, v drevesnici itd.» Omenjeni način razmnožitve je sadjarstvu brez dvoma in v vsakem oziru potreben, saj ga naravnost tudi nihče ne taji. Presoja mnenja, da-li je res popolnoma napačno, če tu in tam v sadonosniku rastoče divjake (slive, črešnje itd.) pocepimo, pa prepuščam posestnikom, ki so na podlagi lastnega opazovanja dobro vedeli, kaj jim je storiti.

Mali posestnik pocepi take divjake, navadno spomladi, v razkol in namen prvega članka je bil, obrazložiti, da se lahko take divjake z uspehom tudi okulira. Ta način cepljenja ima tudi to predost, da se, zlasti jeseni, lahko ugotovi rodovitnost dreves, od katerih reže-mo cepiče. Koliko novih sadonosnikov imamo, ki so izvirali iz najboljših drevesnic, in vendar je kljub vsem strokovnim žrtvam moral pričakovani uspeh izostati! Čestokrat hirajo drevesa radi malih pogreškov, n. pr.: Če ležijo iz drevesnice izkopana drevesca le nekaj časa na solncu ali v mrazu, se lahko pripeti, da se lasne koreninice posuše ali zmrznejo. To škoduje drevesu v poznejši rasti. Kar se tiče drevesnih uši, je znana stvar, da so udomačene najbolj v drevesnicah in da se jih največ od tam eksportira. Sicer pa je vsaka polemika o tem predmetu nepotrebna. Na stari, dobri, domači korenini je zraslo mnogo dobrega sadja, čeprav drevesa

niso prišla iz modernih drevesnic in se ni delalo po nobenih šablonah.

F. R.

Razvoj grozdja lani in letos. Državni kmetijski kemični preizkuševalni zavod v Mariboru nam o razvoju grozdja v lanskem in letošnjem letu poroča sledeče: V lanskem letu 1. avgusta je imel en grozd iz Kalvarije pri Mariboru (mala graševina na Portalis 902) 111 jagod, a letos jih je imela 1. avgusta 158. V lanskem letu dne 1. avgusta je tehtal en grozd 44 gramov, letos dne 1. avgusta je pa tehtal 69 gr. V lanskem letu 1. avgusta je znašala teža ene jagode 0.36 gramov, letos dne 1. avgusta pa 0.44 gramov. Množina kislin v odstotkih je znašala dne 1. avgusta lanskega leta 3.27, letos 4.9, v 100 delih soka lanskega leta 4.29, a letos 4.0 gramov kislin. Iz tega sledi verjetnost, da bomo pridelali letos 40 do 50 odstotkov več vina kakor v lanskem letu ter da tudi kakovost vina ne bo slabša nego je bila v lanskem letu; dana je še celo možnost, da bomo letos pridelali še boljše kapljice, nego smo jo pridelali v lanskem letu. Seveda je še vse v božjih rokah, ker se še ne ve, kake bodo vremenske razmere do trgatve.

Na živinski sejm v Mariboru dne 8. avgusta 1922 se je pripeljalo 14 bikov, 240 volov, 386 krav, 10 telet, 12 konj in 1 osel. Cene za 1 kg žive teže so bile sledeče: Debeli volji 35—40 K, poldebeli 30—34, plemenski volji 30, bikji za klanje 20—38, debela klanje krave 27—31, plemenske 20—24, krave za klobasarje 13—17, molzne krave 21—24, breje 21—24, mlada živina 24—30, teleta 32—38 kron.

Tržne cene v Mariboru. Dne 1. avgusta t. l. so bile na mariborskem trgu sledeče tržne cene, ki se seveda razumejo v dinarjih: 1 kg govejega mesa drugovrstne kakovosti je stal 14—17 din, 1 kg govejega jezika svežega 15 D, vavpov 5—6, pljuč 6, ledvic 15, možgan 15, parkljev 5, loja 5—15; 1 kg teletine 15—17, jeter 15, pljuč 15; 1 kg prašičje mesa 22.50, pljuč 10, jeter 10, ledvic 15, glave 13, nog 7, svežega špeha 34, papriciranega 34, prekajenega 34, prekajenega mesa 31, prekajenih nog 7, jezika 31, glave 12; 1 kg krakovskih klobas 35, braunšvajger 19—21, 1 prekajena klobasa 4—5; 1 kg konjskega mesa I. kakovosti 8, II. kak. 7, 1 konjska koža 137.50, 1 kg goveje kože 11, telečje 18.75, svinjske 4, 1 kg govejega usnja 100—140, podplatov 80—85, 1 par piščancev 16, večjih 20, 1 kokoš 36, raca 25—28, gos 25—30, golob 5, kunec majhen 5, večji 17 dinarjev; 11 mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 35, masla za čaj 42, trapistovskega sira 60, ementalkega 115, polementalkega 60, parmezana 125 din.; 1 jajce 1.50; 11 novega vina 10—14, starega 10—12, 11 žganja 25 din.; 1 kg belega kruha 6, črnega kruha 5, 1 kg jabolk 4—5, marelic 8, breskev 9, hrušek 4—5, mandeljnov 60 din.; 1 kg kave 35—50, pražene 50—60, riža 6—11, soli 4, popra celega 30, zmlatega 32.50, paprike 40, sladkorja v kristalu 19, v kockah 22.50 din.; 11 jesiha navadnega 1.50, vinskega 2.50, olja namiznega 28, bučnega 37, spirita denaturiranega 15 din.; 1 kos mila 13—15 din.; 1 kg pšenice 4, rži 3.50, ječmena 3.75, ovsa 4, koruze 4, prosa 4, ajde 4, navadnega fižola 4, rajčjega fižola 4.50, leče 15 din.; 1 kg pšenične moke št. 0 6.75, št. 1 6.50, št. 6 6, 1 kg jespranja 6, otrobov 2.50, koruzne moke 4.50, koruznega zdroba 5.50 do 6, zdroba pšeničnega 7.50, ajdove moke 9.50; 1 kg salate indivje 1.50, 1 glava zgodnjega zelja, 4—5, 1 kg paradiznikov 7—8, kumare .125—4, 1 kg zluščenega graha 4—5, 1 kg zgodnjega krompirja 2—2.25 din.

Cene za seno in slamo v Mariboru. 1 meterski stot sena je stal dne 1. avgusta 190—237.50, ovsene slame 125—137.50; obojega se je pripeljalo le malo na trg.

Cene za drva v Mariboru. 1 kubični meter trdih drv je stal 112.50, mehkih 100, premoga trboveljskega 31.50, velenjskega 25, 1 kg oglja 1.25, koka 1.50, 1 l petroleja 6, ben-cina 20, 1 kg karbida 3.90, sveč 15 din.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu tudi v pretekli dobi ni bilo živahnega povpraševanja po hmelju. Nekaj malega se je poprodalo za ceno 1500—1800 č. K za 50 kg. Zunaj na deželi so bile hmeljske cene nekoliko višje in so se gibale med 1400—1500 K Stanje hmeljskih nasadov se je vsled ugodnega vremena zelo popravilo. Hmeljska letina bo srednje dobra. Tudi stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini obeta izborna letina. V Savinjsko dolino je že prišlo precej hmeljskih prekupev.

Hmeljarjem! Poverjeniki Hmeljarskega društva so se dne 6. t. m. sestali v ta namen v Zalcu, da se dogovorijo, koliko bodo letos plačevali za obiranje enega skafa hmelja; enoglasno se je sklenilo, da se bo plačevalo po 4 K s hrano in po 6 kron brez hrane za označeno delo; za mezza se pa tudi lahko predruči, ako to zahtevajo krajevne razmere ali pa kakovost hmelja. Obče obiranje golding hmelja se ne bo pričelo med 10. in 15. avgustom — kakor je bilo objavljeno, nego okoli 20. avgusta.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 237 naših K, francoski frank stane 27.40 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0.74 K, za 100 češkoslovaških kron je plačati 800 K, za 100 nemških mark 53—56 in za 100 laških lir 1544 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.60 centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone padla za dve točki.

Opisi.

Zetale. Samostojna koruza je zgrešila pot. V začetku letošnje spomladi je dal samostojni poslanec Drogenik tukaj razglasiti, da bo priskrbel svojim zvestim pristašem po ceni koroze. Vsi župani so morali nato poslati na okrajno glavarstvo najprej do 20. maja sezname revnih samostojnežev in zraven še posebno izjavo, da bodo to koroze vestno razdelili. Sedaj je že avgust, pa obljubljene koroze še ni od nikoder. Sedaj ne vemo, ali niso naše Zetale zadosti samostojne, ali se je ta koroza spremenila v kako nevidno reč.

Griže. Iz Griž nam piše bivši socialni demokrat: Bil sem dolgo let organiziran v socialdemokratski stranki. Kot tak sem poslušal govore raznih socialdemokratskih govornikov ter čital njihove časopise. Ker si nisem pustil iztrgati svojega verskega prepričanja in nisem izgubil zdrave pameti, sem končno po temeljitem razmišljanju prišel do prepričanja, da je socialdemokratska stranka ena izmed najbolj lažljivih, hinavskih strank in organizacij. Pred volitvami so prihajali med naše kmetsko delavsko ljudstvo in so delali tako, kot da bi bili verni, pobožni, z eno besedo, kot da bi bili sami svetniki. Takoj po volitvah so pa že začeli zabavljati čez duhovnike in vero. Zahtevali so odpravo krščanskega nauka iz šol in znani voditelj Etlan Kristan je